

TANÍTÓK LAPJA

TANÜGYI ÉS GAZDASÁGI UJSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre 120 L, Félévre 60 L,

Pegyedévre 30 L.

■■■■■ Egyes szám ára 4 Leu. ■■■■■

Felelős szerkesztő és kiadó:

GYERKES MIHÁLY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Str. Mihailu Ulteaz (Király-u.) 3.

Megjelenik két hetenként.

Hirdetések díja soronként 4 Leu.

Tovább megyen.

Haladó utján megakadt egy időre a Tanítók Lapja, most azonban ismét *tovább megyen*. Amiképen a tájékoztató kiadott rendkívüli számunkban jeleztük, a megállás egyedüli oka: az előfizetések elképzelhetetlen hátráléka. S hogy most a lap kiadásának költségeit rendezhettük: köszönjük elsősorban azon előfizetőinknek, akik felszólításunk vétele után, nyomban beküldötték hátrálékaikat, de kimondhatatlan hálával köszönjük ügyeinkért messze fel-lángolással hevülő több kartársunknak azon nem remélt pártfogását, hogy kérés, egy szóval való említés nélkül az 1923. évre is beküldötték előfizetéseiket s így pótolták azok hiányzó összegét, akik még 1921. évre is 40 leuval, 1922. évre pedig 120 leuval vannak hátrálékban.

Minő szélsőségek találkoznak az egy és ugyanazon munkamezőn dolgozók csoportjában is. Egy része bármi áldozattal kész, közös és előhaladást jelentő ügyünket támogatni, a másik tábor unszolások, kérések özöne után is alig nyitja meg erszényét. Előbb minden dolgát, baját szeretné elrendezni és azután, ha még esetleges feltételei is beválnak, hajlandó fizetni. A harmadik csoport meg címet keres a távolállásra: vagy nem jó a lap, kevés a tartalma, nem ért egyet az irányával, sok pénz az előfizetése, hiszen a napilapok sokkal nagyobb terjedelmet adnak számonként kevesebb pénzért, vagy egyáltalában nem is érinti őket, különösen a nők nagy részét, a tanítók ügye-baja intézése, rendezése; végezze azt más, áldozzon azokért más, ő szívesebben hallgat, sokkal jobban érzi magát félrevonultan, semmit nem szerepelve, nem is dolgozva a közért,

mert így magát minden költsékezéstől megkíméli.

Ebben a kritikus helyzetünkben csak egyszerűen megemlítjük: hová lett volna és mennyivel többet szenvedett és nélkülözött volna a tanítóság, ha nem támadnak soraiban: Péterfi Sándorok, Lakits Vendelek, Somlyay Gézák, Moussong Gézák, Rákos Istvánok, Pallós Albertek, Máthé Józsefek és körülöttük több lelkes munkatársuk, a tanítóügyek minden áldozatra kész, fáradhatatlan örökös dolgozói, diadalra juttatói.

S ezen derék nevek viselői, a tanítóikar munkamezején mindannyian elsőrendű állásokat töltöttek be, azonban annak anyagi gyümölcseit javarészen nem ők és családjaik, de a tanítói közösség ügyeinek jó intézése körüli eljárás emésztette fel s ők véghetetlen szorgalmuk, nagy kvalitásaik dacára, örökösen szegény emberek maradtak.

Ne féltse hát senki a tanítói ügyek vezetésére, munkálására elküldött tanítóegyedeket, hogy ők valaha pénzt és anyagi előnyöket láthatnak ezen irányu örökös törődésük, munkájuk után, mert megdönthetetlen határozottsággal állithatom, hogy e tekintetben csak ők lesznek társaik között az utolsók. S ugyanez a sorsa a tanítók sajtó organuma szerkesztőjének szintén, különösen, ha bátorsága volt: annak kiadására is vállalkozni. Hogy azonban a Tanítók Lapja legalább az önfenntartása kiadásait fedezhesse, tartsa a tanítói közösség iránti kötelességének, mindenik hátrálékos: az általa megrendelt lap árának sürgős beküldését.

Itt e helyen adjuk tudtára az érdekelt hátrálékosainknak, hogy cinikus, nem fizető kegyetlen magatartásukra mi is azzal fogunk nov. 20-a után válaszolni, hogy a hátrálékokat perlés utján való behajtás végett, feltétlenül ügyvéd kezébe adjuk, még abban az eset-

ben is, ha e miatt elveszítjük előfizetőinknek akár felét. Akik megmaradnak és fizetnek, azokkal együtt reális és biztos alapon álló fenntartási jövőt teremthetünk s ennek keretein belül fogunk munkálkodni.

Legyünk kevesen, de helytálló egyének, akik nemcsak várunk, követelünk, hanem első-sorban áldozzuk is a lehetőség garasait. Ilyen csoporttal, akármilyen kis körben mozogva, eredménnyel lehet dolgozni, közösségünk összes ügyeiben előbbre tudunk haladni. Ezt a lelkes tanítócsoporthoz kérem, várom és hívom minden hallható szavammal, most, hogy a sajtó organumunk ismét tovább megyen!

Gyerkos Mihály.

A 30 leus egyetemes adó.

Némelykor azt hiszik az emberek, hogyha gyújtó lelkesedéssel, nagyra hivatott dolgot felszínre hoznak, s azt az erőszakoskodás, vagy épen a fenyegetőzés minden kigondolható eszközzel tartják és a megérés felé viszik: az okvetlenül sikerülni fog és, mint helyes dolog, érett gyümölcsöt hoz.

Ennek a hiedelemnek a hálójában uszik a személyenkénti 30 leus egyházi egyetemes iskolai adó, amelynek célja: anyagi alapot teremteni a felekezeti iskolák fenntartására.

Mi, a magunk részéről mindig hangoztattuk, s állítjuk most is, hogy sohasem volt baj, s nem lehet észrevétele senkinek most sem az ellen, ha a lakosság közössége számára bármennyi jó és jobb kulturintézetet, akármilyen rendű elfogadható közművelődési: nevelő és kiképző iskolákat szeveznek. Csak azt maga a megszervező érdekeltég akarja, s ezen akarása folytán tartsa is fenn saját erejéből úgy, hogy abban a kultúra otthont, felvirágozást nyerjen; a hivatásilag ezek munkakörébe állított személyek pedig kifogástalan, panasz nélküli megélhetést találjanak. De, hogy azok csak megszerveztessenek és fenntartásuk aztán a bizonytalanság jövőjébe bedobott kezdés legyen: ez nem életet adó, de egyenesen bonyodalmat előidéző, az emberek tönkretételét hozó erőszakos akarnokoskodás.

Az egyetemes adózás kérdésének hatása alatt egyik papi toll — mert a megalapozás nélküli új felekezeti iskoláknak, mint érdekelt felek, ők a határt nem ismerő erőszakolói — cikkezése rendén így ír az újságban:

»Hisszük és elvárjuk, hogy egyetlen magyar község sem vonakodik e törvényes(?) életmentő adózást teljesíteni, egyetlen magyar község sem akad, amely félre szeretne állani, amikor az egész magyarság szent ügyéért, a magyar iskolákért kell áldozatot hozni.«

»Igaz: hallottuk, hogy az egyik községben valaki, magyar léte, az egyetemes egyházi adózás

ellen izgatta a népet. Ez aztán a vérforraló gyalázat, amikor magyar ember a magyar iskolák ellen izgat, azok élete ellen tör. A világ minden népe szívből gyűlölte, megvetette, keményen megbüntette a maga Judásait. A magyarság sem fogja tűrni, hogy valamely községben Judások izgassanak a magyar ügy ellen, s félrevezessék a népet. A nagy nyilvánosság előtt mondja ki felette a kemény, megbélyegző ítéletet, büntetést. Aztán irtózni fog az ilyen embertől mindenki és undorral mondja ki nevét.

A nemzeti ügy árulója elveszi méltó büntetését, a magyar nép, a székely-magyar becsület pedig, — melyet már ismer a világ — élni fog és élnie kell. A magyar városok és magyar községek, mint az erdő, úgy fognak állani iskoláink mellett. Örömmel, büszkén áldoznak értük. Mert hiszen, amit iskoláinkért áldozunk, azt saját magunkért áldozzuk — vagyunk, egyházunk, nemzetünk, jogaink, műveltségünk megmentésére.«

Hasonló gondolkozással — lehet ugyanaz a toll — egy másik cikkben ezeket is írja:

»A papság meg van győződve: hogy az illető községet szelíd, szeretetteljes eszközökkel is rá tudja bírni kötelességének teljesítésére, s azért úgy határozott, hogy erélyesebb eszközökhöz, az illető községgel szemben, egyelőre nem nyul... (Vajjon mi lenne az az erélyesebb eszköz? Szerk.) Majd így folytatja:

»Különben a papság el van határozva, hogy annak a magyar embernek a nevét, aki a nemzetmentő, törvényes(?) iskolai adózás ellen izgatni fog és félrevezeti a népet, a nyilvánosságra hozza, hadd tudja meg a romániai magyar nemzet, hogy ki a nemzeti ügy árulója; hogy a városok és községek népei, mint elrettentő példáról emlékezzenek meg róla későbbi nemzedékében is. (Hát lehet-e a törvényességre való hivatkozással egy ügy érdekében ennél erőszakosabban dolgozni?! Szerk.)

A másik tábor pennaforogatója nyugodtabb megfontolással ír, s bár helyesli az egyetemes adót, de soknak tartja a személyenkénti 30 leut; kevesebben kellene kezdeni, mert így lassan többre lehetett volna menni. Egyébként cikkezésének egyes részletei ezeket mondják:

»E fontos dolgot intéző felekezeti bizottság csak arra volt figyelemmel, hogy mennyire volna szükség, de arra nem gondolt, hogy honnan kell előteremteni ezt az összeget. Azt mi tudjuk, hogy »sokképpen igénybevett népünk zugolódás nélkül meghozott áldozata« tényleg nem zugolódás volt, hanem vihar, fölfordulás, fergeteg. Holott ama terü nem volt oly súlyos és szokatlan. (A domestika egyházi filléres adózásra céloz. Szerk.)

»A nép, az az élőtké, amelyre támaszkodnunk kell e mentési munkában, nem a régi egyházas nép, hanem tömeg, mely a szót tán végig hallgatja, de nem hallgatja meg. Tán a háboru, tán a kor szelleme megváltoztatta érzését, jellemét: csak önmagáért él, a közért való áldozó lelkét megölték a muszkamezők.« Majd később így folytatja:

»Oda állunk a rendelettel a nép elé, megmagyarázzuk, hogy magyarságunk léte követeli ez áldozatot. Szavunk lelkesedést vált, tán könnyeket is fakaszt; a presbiteriumok megszavazzák, de megfizetni 30 százaléka sem fogja az első esztendőben sem, másodikkban pedig senki.

Elértük a célt? Sikerült megszüntetni azt az állapotot, mely egyházainkat a nép tehermentesítése folytán anyagiakban megingatta? Nem! Áttörte-e a kínai falat, bejutottunk-e a szivekbe, amelyeknek véreből, áldozatából kell élnie anyaszentegyházunknak? Nem! Mert sokat akartunk!

Segítettünk-e a tanítóságon? Megszüntettük-e a nyomort? Papiron igen, de valóságban nem. A mi határozott meggyőződésünk, hogy « sok »nem« mind azért jött ki eredményképen, mert túl magas a követelés. »Ha fejenként 10 leuval próbálunk enyhíteni a nyomoron: a jeget megtörtük népünkénél, sőt van mit fokozni.«

A harmadik csoport cikkezője teljesen elhamarkodott és a törvényes alapot nélkülöző intézkedésnek minősíti a főhatósági rendelettel életbeléptetett egyetemes adózást, amelyet a kiirt törvényszakaszok alapján végrehajthatatlannak tart, nem lévén világos még maga a cél sem.

De beszéljenek az ideiktatott sorok:

»A gyűlés, a tárgyalásának tartalmi legmagasabb fokát akkor érte el, amikor a tanügyi bizottság javaslata került sorrendre az egyházi adó tárgyában, s amely lényegében nem más, mint a magyar felekezetek vezetőségének indítványa alapján teljes előkészítés nélkül kikerült s az erd. ref. Igazgatótanácsnak az erdélyi körületében már ki is hirdetett rendeletének átvétele.«

»Hogy csak úgy, nagy hirtelen s szinte az egyéni kalkuláció csalatkozhatatlanságára építve föl s a való helyzettel számolás nélkül indult útjára, a kérdést teljességgel nagy vonásokban sem tárgyazó s legkevésbé tisztázott s csak a kísérletezés öletszerű hirtelenségére helyezett erdélyi körlevél: azt a királyhágómelléki ker. közgyűlésen elhangzott felszólalások aligha teszik vitássá! Sőt oly megállapítások hangzottak el, melyek minden legjobb szándék mellett is ott látja lebegni egyházunk felett a komoly felhőt, a vészes homály bizonytalanságát, melyet ily meggondolással elhárítani aligha lehet.«

»A tárgyalás kifejti, mily meglepő a Ref. Szemle rendelete, emlékeztet a domestika néhány fillérje ellenében annak idején a gyűlekezetek részéről történt tiltakozásra, s ha most az egyetemes adórendeletre komoly lélekkel gondolunk, irítozat nélkül nem állhatunk meg, reá gondolva az ezenkívül teherként az egyházakra nehezülő fentartási díjakra.

Kérdés tárgyát képezi, hogy törvényben van-e, mert mindig hivatkozunk arra, hogy a törvényes alapról nem tágitunk, s ezért is követeljük az államségelyt. Az I. t.-c. 67. §-a nem fedi ezt az adót s így a végrehajthatóság, legalább is kérdéses. Ez az erkölcsi alapra helyezett reménykedés fiasót szül, hiszen nem kevesen még a természetbeli járandóságot is vonakod-

nak fizetni, ami pedig még a díjlevélbeli kötelezettséget is veszélyezteti. Mit tettünk hát? Rá kell térnünk az önkéntes önmegadóztatásra. Csak törvényest és lehető határozni a lelkek felrészására a körület kötelessége.

A III. t.-c. I. §-a szolgál látszólagos ellenvetéssel az eddig felhozottakra, amennyiben a felsőbb egyh. hatóság adószedését az általa megállapított összegben az intézményekre jogosnak jelzi, de, hogy fixrozott összeget ő maga állapítson meg minden személyre, — egyszerűen lehetetlen. Ugyanis két distinkciónál lehet szó: egyházközségi és felsőbb intézményekről. És így az a rendelkezés, mely minden lélekre 30 leut kíván róni, törvénybe (III. t.-c. 8. §.) ütköző.

Végérvényesen ne döntsön hát ezuttal a kerület, mivel elítélendő a hatalmi erő intézkedése. Elismeri mindenki a cél szükségességét, de kétségtelen, hogy csak az egyházmegyék joga az eszközök felől gondoskodni, mert a legális álláspont a fontos és döntő bázis.

A bölcsesség, a törvényes alapon megállás s a lelkiismeret reális számvetése bizonyára hatékonyabb, termékenyítőbb erő, a merev hatalmi nekilendülésnél. Videant cosules!«

Hogy kiknek, mely csoportnak van e tekintetben egészséges, helyes álláspontja: azoknak-e, akik egyszerűen »azt akarom, azt akarjuk« jelszóval indulva, mindenkit terrorizálni és hatalmuk alá engedelmesre akarnak hajtani; vagy azoknak, akik sima óvatossággal, orvosság módjára, kis adagonként szeretnék, a felülről diktált egyetemes adót, a népnek beadni; vagy pedig azoknak, akik mindenben a törvényes utat, a tisztánlátás alapját kívánják, hogy ez alapon maga a tehorhordozó közönség szabja meg vállalandó kulturadóját, s így amennyi lesz, egyelőre azzal kell megelégedni és csak ennek keretéig terjeszkedni: azt hiszem, az elfogulatlan, helyesen ítélők hamar véleményt tudnak e kérdésben alkotni, s mindannyian ismétlik a harmadik álláspont végső szavait: »A bölcsesség, a törvényes alapon megállás s a lelkiismeret reális számvetése bizonyára hatékonyabb, termékenyítőbb erő a merev hatalmi nekilendülésnél.«

Ha a felszínen levő kulturmozgalomban ez utóbbi utjelzőt követik, magukat a magyarság oktatásügyének hivatalból kinevezett vezérei: ez esetben, kultur szempontból, mi állami magyar nyelvű iskolák tanítói és az állami iskolák mellett állást foglaló közönség is támogatjuk az egyetemes kulturadózás megteremtését és pedig úgy a mellette való állásfoglalással, mint kitelhető anyagi hozzájárulása is, mint olyat, amely sok értékes közművelődési jövőnek lehet alapvető kutforrása. Azonban sem a terrorral dolgozók erőszakainak, ijesztgetéseinek térdet-fejet nem hajtunk, sem a kis adagonkénti kiróvás elvét fel nem vesszük, hanem elfogadjuk az egészséges alapon, törvényes uton való elindulást: az önrendelkezéssel, szabad akaratunkból való alkotást és tehervállalást. Az ezt megelőző önkényes kiróvásoknak pedig jelentőséget nem tulajdonítunk.

Nyílt levél.

A »Tanítók Lapja« 16-ik számának »B. J. Kézdi-mártonfalva« cím alatt közölt szerkesztői üzenetére Demes Ferencz ottani ref. lelkész hosszadalmas nyílt levelet küldött be válaszképen azzal, hogy levelét egész terjedelmében közöljük.

E nyílt levélből azon részleteket, amelyek lapunk és annak szerkesztője ellen szólnak, valamint, amely részletek felvehető dolgokat tartalmaznak — közöljük, s azokra válaszainkat a cikk végén meg is adjuk. A jelentéktelen, akademikus fejtegetésű hosszadalmas részleteket, lapunk szűk terjedelmére való tekintettel el kellett hagynunk. Az észrevételezés az alábbi:

Tekintetes Szerkesztő Úr!

Alólirott márkosfalvi ref. lelkész arra kérem, hogy lapjának közelebbi számában a fenti szerkesztői üzenetre vonatkozó alábbi válaszat szóról-szóra leközölni sziveskedjék, mert a nyilvánosság előtt támadott meg, még pedig egy komoly erkölcsi testület lapjához és annak szerkesztőjéhez nem illő, sértő, durva hangon és modorban.

Hogy ujságírói virtuskodásának ilyen kirohanásait mivel érdemeltem meg? — az még egyelőre titok előttem. Szerkesztő urat még a boldogabb időkben, 1903—1907 években ismertem, de nem ilyenek. B. J.-nek szóló üzenetéből úgy látom, hogy mint a T. L. szerkesztője egészen más ember lett azóta és egészen újszerű igazságok birtokába jutott és mint Jupiter tonans, a fellegeken felüli magasságban képzelet magát és a Szerkesztő úr mellett minden magyar pap »csak üres fojú«, »a semmittevésben nagyrahízó«, »semmit sem tudó« stb. főkpap. Üzenete szerint felette igen sokat hiszen és hirdet magáról, mintha egyedül csak a Szerkesztő úr volna az ember és vele meghalna a bölcsesség. Pedig a T. L.-ban felfektetett igazságai mind ilyen önhittségről és nem meggyőződésből fakadó állítások, melyeket ép oly kevéssé tud bebizonyítani, mint tévedés nélkülnek állított minden tudását. I.)

Hogy »a felekezeti tanítók fizetési mértékére vonatkozó tanácsadása« (T. L. 2-ik szám) minden pontjában nem helyes utmutatás, azt maga beismeri azzal, hogy »kiegészítésként« közöl egy újabb magyarázatot; de az egymásnak ellentmondó sorok (T. L. 2-ik szám) kiegészítése még késik, mert a tanácsadó-(rendelet szám nélkül közölt) bevezetése amíg az állami tanítók járandóságát csak 1918. dec. 31-ig folyósíttatja a régi alapon, addig a nem állami tanítók járandóságát már a rákövetkező sorokban (szintén rendeletszám nélkül) 1919. jan. 1-től 1919. dec. 31-ig folyósíttatja a régi alapon. Ez csak nem lehet rendeleteken alapuló helyes utmutatás! Itt tévedés van a tanácsadásban, vagy jó, rossz indulatu, de mindenképen csak törvényellenes lehet az ilyen tanács. II.)

Az igaz, hogy az új felekezeti iskolákat felsőbb rendeletre a tanítószág és papság együtt akarták és a hivek áldozatukkal segítették. De ha a végső szükség

idején az oktatásügy érdekében és a kenyér nélkül hagyott állami tanítószág érdekében összefogott az egyház és tanítószág, most nagy tévedés azt állítani, hogy csak az állami tanítók akartak és teremtettek új felekezeti iskolákat; még nagyobb arrogancia most azt hirdetni, hogy azok csak ideiglenesen és mint csak állami tanító vállalkozások létesültek volna. Erről a márkosfalvi pap is tud annyit (Szerkesztő úr minden tudása mellett és engedelme nélkül) hogy nem az állami tanítók, hanem a felsőbb egyházi hatóság kezdeményezésére vétettek át a gazdátlanul maradt magyar állami iskolák és fizetés s lakás nélkül hagyott állami tanítók az egyház gondozásába; — és az adott szó nem az volt, hogy az átadott iskolák és tanítók visszatartanak az államnak, mert hiszen akkor még azt sem lehetett tudni, hogy átveszi-e azokat valaha az állam, vagy sem?! hanem ellenkezőleg az volt az adott szó, hogy a magyar oktatásügy érdekében a magyar egyházak, papok és magyar tanítók egyelőlőten minden áldozatot meghoznak és végig kitartanak. III.) Demes Ferencz, ref. lelkész.

Észrevételeink e levélre a következők:

I. Számtalanszor kifejezést adtunk szóval és írásban egyaránt, hogy mi a papi testületet sem szerkesztői minőségünkben, sem hivatalos, avagy privát életünkben nem kisebbitettük, tekintélyét nem csorbítottuk, de az egész kar iránt mindig a köteleles tisztelettel viseltettünk. Felesleges tehát az ilyen irányu dühöngő kirohanás, semmi értéke és jelentősége nincsen az e tárgy leckéztetésnek. Hogy a tanítókar és a tanítóikar érdekeit védelmező Tanítók Lapja a papikar egyes egyedeivel összelitkőzésbe kerül, erre nem mi, de Önök szolgáltatják helyen-helyen a nehéz okokat. Vegyék csak számba két év óta folyó cselekvéseiket, vallás-tanítási tevékenységeiket, s aztán nézzenek széjjel a templomi botrányok rendezéseig elmenő aggresszív magatartásaik körében, s meg fogják látni, hogy mindezek a törekvések az állami tanítók ellen, az ő élhetőségük lehetetlenné tételére irányulnak, jóllehet a cél: a felállított felekezeti iskoláknak minden eszközzel való életbiztosítása. Mi mindig a védelmi állásponton voltunk és vagyunk. Miért tehát egyes egyedek sajátos cselekvéseit és ezekkel való szembenállásunkat a papikar köpenyegé alá vonni. Vannak ott nagyon sokan, akik másképpen gondolkodnak és cselekednek, akikkel szemben csak a feltétlen megbecsülés lehet mindenki véleménye és ténykedéseikkel csak elismerést váltanak ki az egész vonalon. Miért nem ilyenek a minden áron iskolai téren érvényesülni akarók is? Ott van az iskolából kikerült felnőtt ifjuság: parlagon heverő mező, neveljék, oktassák azokat, miért gyötrik a népiskolai tanítókat, népoktatásügyi vezérkedéseikkel, okvetlenül való nagyakarásaikkal?

II. Atanítói fizetésekre vonatkozó szálkasztikus megjegyzéseit és fejtegetéseit szintelen erőlködésnek tartom; hiszen azt minden értelmi képességgel rendelkező ember tudja, hogy az ujságok közlései nem törvény-cikkek, peccséter miniszteri rendeletek, amelyekben épülnének fel a hivatalos kiutalások. Informatív jellegű

utmutatások csupán, amelyekben ép úgy lehetnek tévedések, mint bármely más szóbeszédén nyugvó híradásokban; de ezek révén mégis utat-módot nyernek az érdekeltek és érdeklődők, hogy mely irányban keressék jogos illetményeiket, avagy bármilyen fennforgó érdekeik megnyerését. A ténylegességekről azután beszélnek kinek-kinek a hivatalos ügyiratai. Ilyenek fennakadni és azok mélyebb taglalásába bocsátkozni teljesen felesleges időpazarlás.

III. Az új felekezeti iskolák keletkezésére és a volt magyar állami tanítók elhelyezkedésére vonatkozó állításával vitába nem bocsátkozom, egyszer már elmondottam erről való biztos tudásomat. Ön az eseményeket onnan datálja, hogy a főhatóság elrendelte azok felállítását, én valamivel előbbi időpontról szóltam. Nyugodjék csak bele, hogy úgy van az, ahogy én mondom, s azt is elfogadhatja minden aggodalom nélkül, hogy az áll. tanítók nem kerestek és találtak menedéket az egyházak felekezeti iskoláinál. Az egész szituáció más taglalást kíván, nem ilyet, amely a végkövetkezményekből most szűrhető le.

Levelének további része teljesen helyi jellegű kellemetlenkedések folyamánya. Minthogy ebből csaknem mindenik állami tanítónak van része a maga falujában, nem zavarjuk a kedélyeket a márkosfalvi esetek pertaktálásával.

Azt hiszem, némi válágosság derült ezekre a kérdésekre s megértették, akik vérmes ellenfeleink, hogy a békességes egyetértő uton haladni mindnyájunknak üdvére, boldogulására szolgálna, térjenek hát erre az utra, akiket illet.

Szerk.

Népművelési Társaság.

Szervezkedő tanítóegyesületi közgyűlésünkön indítványt terjesztettünk elő: egy tankönyv-irodalmi és tanszer készítő vállalat megszervezésének programmba vétele érdekében.

Az elfogadott javaslat induló, kezdő lépésének tekintjük ezen alábbi felhívást, melyet további építés végett az udvarhelyi állami iskolák tanítótestülete terjeszt a tanítóikar összesége elé:

Felhívás.

A székelyudvarhelyi állami el. iskolák tanítótestülete *Gyerkés Mihály* ig. tanító megokolt indítványa alapján, átérve és megértve az idők hívó szavát: szükségesnek tartja a gyermek és felnőtt ifjuság, valamint a helységek egész lakosságának szellemi művelését, az üres időknak kellemesen szórakoztató, nevelő-oktató előadásokkal való kitöltését és ennek véghezvitele javára mentől szélesebbkörű kulturáció megindítását.

Hogy ezen programmos előadások mindenben a népművelődés helyes irányzatával és hasznosságával legyenek megtarthatók: a magyar nyelvű iskolák tanítói és az itt élő magyar társadalom körében mozgalmat indít a „*Népművelési Társaság*“ megszervezése végett és felhívja az említett összes tényezőket: ezen kulturtársaságba való belépésre.

A társaság tagjai az irodalmi és társadalmi munkásságukon kívül 200 leus befektetéssel (valószínűleg,

mint szövetkezeti tagsági díjjal) járulnak hozzá a műsoros előadások anyagának megszerzésére szükséges tőke összehozásához.

Ezen hozzájárulásból keletkező összeg állandóan, mint befektetési forgótőke szerepel irodalmi művek beszerzésére és új alkotások kiadása céljára.

A Népművelési Társaság végleges megszervezése és működhetésének biztosítása végett tantestületünk alapszabályokat készít; előzetesen tagokat gyűjt és azokat alakuló gyűlésre fogja összehívni, vagyis minden előkészítő munkálatot elvégez.

Kartársak! A közművelődést és az egész nép intelligentiájának emelését célzó kultur javaslat mélyreható fontosságát úgy hisszük nem kell senki előtt bővebben fejtegetnünk, megérti azt ezen rövid felhívásunkból is mindenki, miért csak buzdítunk, hívunk mindenkit a Népművelési Társaságba való belépésre s ez irányu elhatározásának hozzánk való bejelentésére.

Odorheiu—Székelyudvarhely.

Az áll. el. iskolák tanítótestülete nevében:

Szabó János, tantest. elnök.

E felhívás alapján meginduló szervezkedés össze fogja kapcsolni a kultura javára az egész tanítóikart és a velők egy mezőn, de üzleti téren dolgozók táborát, még pedig anyagi tekintetben a kis emberek tőke összehozása révén: a *szövetkezeti* intézmény megszervezésével.

A tanítók ezen irodalmi vállalata nagy jövőt hord magában, melyet helyes irányban kialakítani a tanítóikarnak és az általa vezetett népművelésnek egyformán igen fontos érdeke, miért ezen társaságnak a véglegesen kialakított szervezése előtt is tagjául jelentkezni, annak helyes kialakulásához javaslatainkkal e lapok hasábjain hozzájárulni: az ügy javára szolgáló ténykedés s így azt kartársaink élénk figyelmébe ajánljuk.

HIREK.

A koronázás. *I. Ferdinánd* Románia királya és *Mária* királyné megkoronázása október hó 15-én Gyulafehérváron az újonnan épített gör. kel. orthodox koronázó templomban, a koronázás nagy ünnepéhez méltó fénytel történt meg. Ez alkalommal az összes egyházak hálaadó isteniszteletet tartottak; míg 16-án az ünnepségek Bukarestben folytatódtak és az ország iskolái tartottak ünnepélyt; 17-én nyert befejezést a nagy ünnepség az ország községi biróinak nagy lakomájával. A krónikás tizezer ember megvendégeléséről emlékezik meg, akik 3½ km. hosszúságú asztalnál foglaltak helyet. A koronázási ünnepély alkalmával rendezett történelmi menetet, a király kivánságára, a május 10-iki nemzeti ünnep alkalmával megisméltik.

Drágasági segély. A közoktatásügyi miniszter október hó 31-én 108191—1922. sz. rendeletével az állami tanítók és tanárok részére ez évi október hó 1-ére visszamenőleg a következő drágasági segélyt engedélyezte az eddigi fizetési járandóságon kívül: Falusi tanítók *havi* 300 leu, városi tanítók *havi* 450 leu drágasági segélyben részesülnek. Ezen kívül bárhol, falun, vagy városon: a 21. életévet meg nem haladott törvé-

nyes gyermek után: havi 100 leu; két gyermek után 150 leu; három és több gyermek után 250 leu családi pótlékot nyer a családostanító. Ha a férj és feleség is szolgálatban áll, ott csakis a férj részesül családi pótlékban. Jelen rendelet alapján nyerendő október és november havi drágasági segély és családi pótlék összegekről az illetékes tanfelügyelői hivatalok külön pót-Stat-ot terjesztenek fel kiutalás végett. A következő hónapi Stat-ok kiállításában így változások lesznek, azért, akinek családi helyzetében változás állott be, ha még nem tette volna, siessen azt bejelenteni.

„Mi lesz a vallástanítással?” cím alatt lapunk 16-ik számában szóváltattuk a mult tanévben amagyar nyelvű áll. iskolákban véghezvitt, sok helyen fogyakos, vagy egyáltalában fel sem vett vallástanítás ügyét. E cikkekcskét az „Egyházi Figyelő”, a ref. lelkészegyesület lapja szószerint leközölve, ezzel végzi sorait: »Igy ír Gyerkés Mihály! Miután ellenünk való rettenetes haragjában nem ismer határt, ez elég ok arra, hogy vele vitába ne bocsátkozzunk.« Én, mint érdekelt fél, helyeslem Dr. Árkosi Jenő nyarádszeredej ref. lelkész-szerkesztő észrevételét. Az ügy érdekében köszönettel adózom, hogy egyes papokat nagyon közölről érdeklő cikkekcskét egész terjedelmében leközölte s így tudomásukra juttatta, hogy a kötelesség, kötelesség, még akkor is, ha azt papnak szabták ki s azt nem elhanyagolni, vagy épen semmibe sem venni, de teljesíteni kell. Az én haragvásomról pedig szó sem lehet, fél kilométerről előre köszöntöm, aki teendőit hiven végzi és embertársaival békében él, de nemcsak mondja és prédikálja, hanem valóban meg is teszi. Sajnos, azért zajong a mi lelkünk, mert ennek nagyon sokan ok nélkül, az ellenkezőjét érezzük. Egyébképen, hál' Istennek, sok mondanivalónk nekünk sincsen Dr. Árkosi ur részére. Tisztelet törekvéseiért, becsülés önálló gondolkodásáért!

Gárdonyi Géza meghalt. A magyar irodalomnak mélységes gyászja van: Gárdonyi Géza kitűnő író október hó 29-én éjjel Egerben, ahol az utóbbi időkben élt és ragyogtatta kiváló írói tollát, 59 éves korában meghalt. Mint tanító kezdette életpályáját, de hamar felcserélte az ujságírói foglalkozással s a Horváth Gyula főszerkesztése alatt állott „Magyar Hírlap”-nak volt munkatársa, országgyűlési tudósítója; majd írni kezdette Göre Gábor falusi bíró leveleit, folytatólag verseit, kedves novelláit, regényeit és szindarabjait, amelyek közül „Annuska” ma is műsordarabja a Nemzeti színháznak. Az ujságírással 1897-ben szakított s kiköltözött Egerbe és az ott alapított csendes otthonában, egyedül az irodalomnak élt. Tagja volt a Magyar Tudományos Akadémiának, Kisfaludi és Petőfi Társaságnak s még számos közéleti, tudományos és irodalmi társaság tisztelhetta a jeles tollú író tagjai sorában. Temetése igen nagy részvét mellett, a város által adott diszírshelyen: az „Egri csillagok” című regényének színhelyén, a várban történt, ahol számos bucsube-szédben mondtak utolsó Isten hozzádot a magyar irodalom elsőrendű tehetségének, kitűnő munkásának.

Kiegészítő vizsgák. A nem román nyelvű tanítóképzőkben 1919. év előtt végzett tanítókat oklevél kiegészítő vizsgát tesznek a jövő évi szeptember hóban: a román nyelv és irodalom, Románia földrajza, történelme és alkotmánytana tantárgyakból, a kiküldendő vizsgáztató bizottság előtt, a megjelölt tankönyvek alapján. Akik a mult évben ilyen különbözeti (helytelenül nevezve: nostrifikáló) vizsgát eredményesen a mult évben tettek, azok csak a román nyelv és irodalomból, akik a legelső tanfolyamon (Marosvásárhely, Hosszufalu stb.) vizsgáztak, ha nincsen tantárgyankénti osztályzatuk, azok mind az öt tárgyból kötelesek vizsgát tenni; akik a jelen évben vizsgáztak, azok mentesek ezen különbözeti vizsgák alól, mert ők már az új rendelkezés kívánalmái szerint vizsgáztak. Vizsgadíj 100 leu személyenként. Ez irányú intézkedéseket a tanfelügyelői hivatalok fogják kiadni.

Ezen kiegészítő vizsgák anyagának tankönyveitől elrendeltetett: Dr. Gh. Joanovici: *Rendszeres románnyelvtan* »Minerva« kiadása Cluj; Dr. Gh. Joanovici: *Magyar-román társalgási kézikönyv* »Minerva« kiadása Cluj; Al. Ciura, A. Domide, O. Hulea, N. Popa: *A román irodalom története*: G. Onişor kiadása Cluj; Dr. Bitay Árpád: *A román irodalomtörténet összefoglaló áttekintése* Minerva és Onişor kiadása Cluj; Dr. J. Lupaş: *A román nemzet története* »Ardealul« Cluj kiadása; G. G. Mateescu — Gr. Litan: *Románia földrajza* »Cartea Românească« kiadása.

Kulturkörü Élet. Ezen cím alatt Szalai Antal, a csikvármegyei tanfelügyelői irodára berendelt áll. ig. tanító egy 12 soros beköszöntőből álló és azután hivatalos rendeleteket hozó nevelés- és tanításügyi szaklapot indított. Megjelenik minden hónap 1-én román és magyar nyelven s így egy évben 12 számot ad; az előfizetése egy évre tanítóknak 12 leu. Mint a tartalmából kivesszük: a csikvármegyei tanfelügyelői hivatal és a Csikmegyei Tanítóegylet Kulturköreinek hivatalos lapja e kis sajtó organum. A »Kulturkörü Élet« ezen egyetlen első száma, talán akaratlanul, talán véletlenül, de a helyzet megérzéséből élénken reávilágított a tanítóikar akarására, áldozathozatalának mértékére, az abban való bizodalom kihelyezésére. Hiszem, mert tudom, hogy a kultura munkásai közül elég sokan ilyen méretű nevelés-oktatásügyi olvasmánnyal is megelégesznek: azt azonban a történetek után nem vagyok képes elhinni, hogy még a legközelebb érdekelték is egytől-egyig mind megrendeljék és kifizessék előfizetési árát önkéntes elhatározás, akaras folytán. Szeretném, ha ebben engem Szalai kartársam minden évben meg tudna cáfolni és utjára indított helyi érdekű tanügyi lapok a kívánt mértékben virágozna; s eltalálta volna azt az utat és mértéket, mely a tanítóikar kívánságát, ha nem is a tulhaladottakét, de a többiekét az összességben kielégitané. Nekünk ez — fájdalom — nem sikerül. Üdvözöljük kultur munkájában a „Kulturkörü Élet”-et.

Értesítés. Kartársaimat tisztelettel értesitem, hogy »Népiskolai Ügykezelés« (Román fogalmazványokkal — magyar utmutatással) című könyvem nyomtatás alatt áll s mintegy 2 (kettő) hét alatt megjelenik. Összeállí-

tottam ezen hézagpótló munkát, azért, hogy minden kartárs legyen képes önállóan, a szükséges román nyelvű fogalmazványokat, nyugtákat, számlákat, számadásokat, költségvetéseket, sőt kérvényeket is elvégezni. Előfizetési ára 20 leu, melynek ellenében portomentesen küldöm meg. Midőn erre a kartársak szives figyelmét felhívom, kérem rendeléseik azonnali megtételét, melyek után vagyok, Odorheiu (Székelyudvarhely), 1922. okt. 30-án, kiváló tisztelettel: *Szabó János*, áll. fiúisk. igazgató, kiadó.

„28-as”. Az olvasóközönség osztatlan érdeklődésével várt „28-as” című illusztrált heti élclap Erdély és Bánát egyetlen magyar nyelvű humorisztikus lapja október 28-án jelent meg szenzációs, eredeti és gazdag tartalommal. A „28-as” főszerkesztője Gara Ákos (Gara Bonciás) a kiváló erdélyi író. Művészeti szerkesztője Guncser Nándor országos hírv. rajzolóművész. Felelős szerkesztője és kiadója Farkas Miklós dr. Főmunkatársai: Karinthy Frigyes, Nagy Endre, Darvas Simon, Györi Ernő, Indig Ottó, Kacér Illés, Nyírő József, Ormos Ede dr. stb. hírneves írók, Demján Tasszy, Pap Sándor, Pap Domokos, Szilágyi Dezső és Tóth István stb. kiváló rajzolóművészek és karikatúristák. A szellemes ötletes és művészi nivóju élclap előfizetési ára: egész évre 240 leu, félévre 120 leu, 1/4 évre 60 leu, 1 óra 20 leu. Előfizetéseket a „28-as” szerkesztősége és kiadóhivatala címére Cluj (Kolozsvár), Str. Baba Novac (Bethlen-u.) 15. sz. alá kérünk. Példányonként kapható Erdély összes könyvkereskedéseiben, minden hírlapárusnál és az összes vasuti hírlapárusítóknál.

Megjelent az „Öröm Ábécé”. Egy tartalmas és szakszerűen szerkesztett új ábécét bocsát elemi iskoláink rendelkezésére *Bálint Ákos* gyergyószentmiklósi íg. tanító. Az új ábécé, melyet az állami és egyházi főhatóság egyaránt tankönyvvül engedélyezett, a fonetikus és irvoivásó módszerek egyesítésével van szerkesztve, igen jó és tiszta képekkel, rajzokkal és az írási-előgyakorlatok részletes és fokozatos ismertetésével, amelyeknek segítségével úgy a tanítók (különösen kezdőtanítók), valamint a kis tanulók munkája is föllötte meg van könnyítve. Célunk ugyanis az, hogy tanításunk könnyed, minden nehézség nélküli legyen; különösen I-ső osztályban játszva és örömmel sajátítsák el a gyermekek is a betűk írását és olvasását, ne legyen a munkánk erőltetett, hanem a maga könnyedségével eredményt hozó. Az I-ső osztályban járó kis tanulók átlagos felfogó képességét és a figyelmét csak tanításunk belső érdekes tartalmánál fogva tudjuk lekötöni, hogy ezen kis gyermekcsapat gyondolatban is egygyé olvadjon: játékkal, mesével, jó és alkalmas képekkel lesz tanításunk sikeres és a várt eredményt hozó. Az ilyen tanításhoz szükséges kellékek az „Öröm Ábécé”-ben mind megtalálhatók; e könyv egész besztása, a betűk egymásutánja, az írási előgyakorlatok fokozatos ismertetése, az olvasmányok megválasztása és didaktikai elvek is, egy szakavatott és a paedagogiai téren kiváló tapasztalattal rendelkező tanító munkájára vallanak. E kis ábécét áttanulmányozva, kijelenthetem, hogy a szerző ezen munkájával a tanítók

és tankönyvirodalmat gazdagítva, egy egész és a kívánalmaknak megfelelő, csakugyan öröm ábécét juttat a tanítóság kezeibe. Ára 15 L. Kapható minden könyvkereskedésben és a szerzőnél. *Kinda György*, áll. tanító.

x **Tanítók, Tanítónők!** szabadidejük felhasználásával jövedelmeiket még a legkisebb falvakban is igen könnyű munkával megsokszorosíthatják. Érdeklődjék a »Rekord« arcképfestő és fényképnagyító műteremnél Oradea Mare (Nagyvárad) Str. Reg. Ferdinand 7a.

x **A Minerva** könyvkiadó vállalat kiadásában a következő miniszterileg jóváhagyott elemi iskolai könyvek jelentek meg: Fejes-Ferméry: Uj ABC, Péter-Tóth-Mezey: Olvasókönyv II. rész, Olvasókönyv III. rész, Olvasókönyv IV. rész, Szilágyi: Kolozsmegye földrajza, Szilágyi: Földrajz a III. és IV. osztály részére, Előkészületen: Olvasó az V—VI. osztály részére, Számoló könyv a második-, harmadik- és negyedik osztály részére. Kapható a Minerva Nyomdai Részvénytársaságnál Kolozsvárt és minden könyvkereskedésben.

Szerkesztői üzenetek.

G. Cs. Gyergyószentmiklós. Hogy előfizetését 1923. év első félévére is beküldötte, őszinte hálával köszönjük. Bár az előre fizetés jó példája hatná át a kartársak lelkét s ne a visszalépés és félreállítás, hogyha az elmúlt idők hátrálékait kérjük, mert bizony csak az Ön és a hasonló tanítótársak gondolkodása és áldozatkészsége tudja előbbre juttatni közös nagy ügyeink sikerét. Az utóbbiak az elmaradottságra, visszafelé tolják közérdekeink terhes szekerét. Meleg üdvözlöt.

Lemondóknak. El voltunk rá készülve, hogy a lap hátrálékai beküldésének szorgalmazása kapcsán több lemondót, mint új előfizetőt nyerünk. Nem is volna baj, sőt helyes cselekedet, ha valaki önmagát a rá nézve felesleges kiadástól megmenti, csupán az a nehézményünk, hogy miért keresnek egyesek most utólag kibuvót az előfizetési hátrálékok beküldése alól. Elvégre az nincsen sehol szokásban, hogyha valaki egy ügy támogatására, akár alapszabályszerű tagsági díj vállalásával, akár szabad elhatározásból történő kijelentéssel, írásbeli vagy szóbeli megrendeléssel vállalkozott, hogy azt vizsgálja: nyert-e elegendő anyagi recompenszatiót vagy nem s ez alapon csak annyit és úgy fizessen *utólag*, ahogy neki tetszik, vagy hogy épen a lap számainak a hátrálék ellenében való visszaküldését hangoztassa. Ennél nagyobb szegénységi bizonyítvány, a szellemi világ aláhanyatlására és az anyagi önzés előtérbe tolására valóban nem kell. Mi azonban az ilyen kartársakkal szemben szintén a rideg önzés álláspontjára helyezkedünk és a hátrálékainkat tőlük ügyvéd által való képviseltetéssel per útján is behajtatjuk. Maradjunk kevesen olyanok, akik előfizetők s lépjenek ki az előfizetés alól menekülni akarók és a tanítói közügy előbbrevitelére áldozni nem tudók, mert ezek csak kárt és bosszúságot, kellemetlenséget okoznak, kedvetlenségre hangolnak. Akik csak a mammonnak tudnak csupán áldozni, ne gondoljanak kulturai munkamezőre, maradjanak maguknak és éljenek gondolatvilágukban ezer panaszai és siránkozásai között.

P. J. Réty. Elhalt áll. tanítónő nővérének temetési költségei kiutalása iránti kérése a tanf. hivatalban 2385—1922. sz. a. van iktatva és az ügydarab várja az elintéztést. A márc. 23-án történt elhalálozás folytán az örökösöknek az ezen havi fizetéséhez jogosultságuk

feltétlenül meg van s ebben az ügyben, valamint az előbbi érdekében is akkor és nem most felév multán kellett volna eljárni. Megtörténhetik, hogy kérelmezése révén esetleg most is megnyerheti, de ez most már messze áll a valószínűségtől. Így van a tanítóság, látja, minden ügyével, nem tud tanácsadást, irányítást, utmutatást nyerni semmi ügyében, nem tud jogos igénylései javára egy elfogadható megmozdulást tenni, mert az élők nem törődnek ügyeik rendezésével, esetleges elhalálozásuk után hátramaradottaik rendkívüli károsodást szenvednek, jóval többet, mint amennyit áldozatképpen a tömörülés, együvértartozás kívánna. De hiába irunk, mondjuk szóval is, minden buzdítás, áldozatkésztségre való hívás... pusztába kiáltó szó; s mikor a bajok, nagy hátrányok bekövetkeznek: akkor meg van a nagy siránkozás, jajgatás, bánkódás, de már késő. A bajokon nem töprengeni kellene, de azok bekövetkezését megakadályozni, elhárítani: önmaga iránti kötelessége mindenik tanítónak. Sok dolgunk másképpen állana, ha a tanítók öntudatra, tömörülésre és áldozatok hozatala szükségességére ébrednének.

N. G. Kézdiszentlélek. Köszönöm a hátráléka utáni szives érdeklődését, az erről szóló értesítést elküldöttem, kérve a szives kiegyenlítést. Ha Önökhöz hasonló buzgósággal rendeznék a kartársak előfizetésük ügyét, nem gyötörne az aggodalom a T. L. mérhetetlen hátráléka miatt, de boldogan és nyugodtan szerkeszthetném a lapot. Olvasni, tájékozódni, az előnyöket ennek révén megszerezni mindenki kész, a megrendelők között azonban rendes előfizetőket találni valósággal a művészi kikereső képesség feladata. Fogadják mindnyájan őszinte üdvözlömetet.

A. J. Csikszenttamás. Bálint Ákos gyergyószentmiklósi tanítótársunk által szerkesztett „Öröm ABC” c. könyvéről Varga János vistai igazgató-tanító által irt hivatalos bírálati jelentést köszönettel vettük. Ismertetést közlünk.

D. J. A gyermekszindarabok és műsoros előadások anyagának összegyűjtését mielőbb munkálat alá vesszük, úgy, hogy a tél folyamára már kéznél lehessenek; csak előbb lapunk anyagi ügyeivel küzködünk a rettentő hátrálék miatt; azt kell, ha postai megbízás, esetleg perlés révén is behajtassuk. Azután hozzáfogunk a nagy irodalmi kultur munkához.

H. V. Keresztvár. Ifjuságunk nevelése c. cikkünk tovább fejtegetésére küldött értékes hozzászólásodat: »Állítsuk talpra ifjuságunk kulturintézményeit« c. cikket, köszönettel vettük; jövő számunkban hozni fogjuk. Bár csak sikerülne mentől többeket, a szemlélők közül, az activ munkára bírni. Régi barátságunk meleg szeretetével köszöntelek.

Munkatársainknak. Közlésre előkészített több értékes közleményünk, gyűlési tudósítás stb. lapunk korlatozott terjedelme miatt, jelen kettős számunkból kimaradt. A következő számaink valamelyikét sikerül talán nagyobb terjedelemben kiadni s így pótolni fogjuk az eddig hátrálékban maradt tartalmi részt. Szives türelmet kérünk.

Előfizetőinknek. Esedékessé vált az utolsó negyedévi előfizetés is, kérjük annak, a fennálló hátrálékokkal együtt, lehetőleg postafordultával, szives beküldését.

Megjelent és kapható: **Dr. Szentpéteryéné**

ABC és olvasókönyv

fonomimikál

képekkel, a magyar nyelvű iskolák I-ső osztálya számára, Tartalmi értéke, csinos kiállítása egyaránt ajánlják ezen kis könyvet, mindenik magyar iskolába való bevezetésre.

Ara 16 leu.

Román nyelvet tanulók számára elsőrendű segédeszköz a **Mureşan** Sabin liceumi tanár által szerkesztett:

ROMÁN NYELVLECKÉK.

Ara 12 leu.

Tömeges megrendelés esetén mindkét könyv árából 10% kedvezményt ad: A. ANCA könyvkiadó és könyvkereskedő. Cluj, Piaţa Unirii 32.

Tegyen megrendelést sürgősen!

Közeli napokban hagyja el a sajtót: az elemi iskolák adminisztrálásának nélkülözhetetlen segédeszköze a

Népiskolai Ügykezelés,

román fogalmazványokkal, magyar utmutatással című könyvem. Előfizetési ára portómentes küldéssel **20 L.** Megrendelési cím: **Szabó János** áll. fiúiskola igazgató.

Odorheiu-Székelyudvarhely.

Irti, olvasni könnyen tanul gyermeke, Ha tankönyve a kedves

ÖRÖM ABC-e.

Szerző: **Bálint Ákos** szentmiklósi tanító.

Beszerezésre minden könyves boltban kapható.

Ara 15 Leu.

Megjelent és kapható az

V—VI. oszt. olvasókönyv szerk. több népiak. tanító.

Raktáron: Vajna—Szabó: ABC, Caba: ABC, Fejes—Felméri: Uj ABC, Bálint Ákos: Öröm ABC. Több népiak. tanító: Olvasókönyve II., III., IV., V—VI. oszt. Péter—Tóth—Mezey olvasó II., III., IV. oszt. számára. Szentpéteryéné Haller Zs.: földrajz, Szilágyi: földrajz, Joanovici: alkotmánytan, Róm. kath. és ref. vallás-könyvek, két nyelvű értesítő könyvecske, felvételi, előmeneteli-mulasztási napló és haladási napló román—magyar nyelven. Udvarhelyvármegye új térképe román helységnevekkel stb. — Az összes iskolai cikkek: füzetek, ironok, palatábla, kréta, író, napirók tenták a legolcsóbb árán, valamint a tanítók kiegészítő vizsgáinak összes tankönyvei.

Megrendelést kér:

Z. SZÉKELY JÁNOS,

könyvkereskedő, Odorheiu—Székelyudvarhely.

Könyvszomja R. t. Odorheiu.